

सन २०२०-२१ “राष्ट्रीय बांबू अभियान” (केंद्र पुरस्कृत योजना) या योजनेतर्गत केंद्र शासनाकडून मंजूर करण्यात आलेल्या राज्य वार्षिक कृती आराखड्यास अनुसरुन सर्वसाधारण घटकाकरिता केंद्र हिस्सापैकी प्रथम हप्त्याचा केंद्र हिस्सा व त्यासमरुप राज्य हिस्साचा निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र.बांबूसा-२०२१/प्र.क्र.१८/फ-९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- ०९ मार्च, २०२१

वाचा :-

१. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/अर्थ-३, दि. १६ एप्रिल, २०२०
२. वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र.अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६५/अर्थ-३, दि. ०४ मे, २०२०
३. भारत सरकार, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.एफ-३-२/२०१९- एनबीएम(७१२०१), दिनांक २१.०८.२०२०
४. भारत सरकार, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.एफ-९-१/२०१९- एनबीएम(७००९१), दिनांक ०९.१०.२०२०
५. भारत सरकार, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.एफ-४४-४३/२०१८- एनबीएम (भाग-१) (८२८५२), दिनांक २८.०८.२०२०
६. प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/सी/यो/NBM/प्र.क्र.१५/१९-२०/८७/२०-२१, दिनांक २५.०९.२०२१

प्रस्तावना :-

सन २०२०-२१ करिता राष्ट्रीय बांबू अभियान अंतर्गत (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०६ ८६३१) ३३-अर्थसहाय्य (केंद्र हिस्सा रु.४८००.०० लक्ष) व (२४०६ A००४) ३३-अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा रु.३२००.०० लक्ष) नियतव्यय मंजूर व अर्थसंकल्पीत आहे.

०२. राष्ट्रीय बांबू अभियानाची अंमलबजावणी करणेकरिता महाराष्ट्र राज्यासाठी सन २०२०-२१ करिता सर्वसाधारण घटक, अनुसूचित जाती व जनजाती घटक मिळून रु.१३५५.२८ लक्षच्या वार्षिक कृती आराखड्यास केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.३ दिनांक २१.०८.२०२० च्या पत्रान्वये मंजूरी प्रदान केली आहे. त्यानुसार केंद्र हिस्सा ६०% प्रमाणे रु.८९३.९७ लक्ष तर राज्य हिस्सा ४०% प्रमाणे रु.५४२.९९ लक्ष इतका आहे. मंजूर कृती आराखड्याच्या अनुषंगाने केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.४ दिनांक ०९.१०.२०२० च्या पत्रान्वये उक्त योजनेतर्गत सन २०२०-२१ करिता केंद्र हिश्यासाठी रु.८००.०० लक्ष निधी मंजूर केला असून, केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.५ दिनांक २८.०८.२०२० रोजीच्या तीन पत्रान्वये सर्वसाधारण

घटक, अनुसूचित जाती उपयोजना आणि जनजाती क्षेत्र उपयोजना या प्रवर्गासाठी केंद्र हिस्यापैकी सन २०२०-२१ पहिल्या हफ्त्याचा रु.४००.०० लक्ष निधी मुक्त केलेला आहे.

०३. राष्ट्रीय बांबू अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) या योजनेअंतर्गत अर्थसंकल्पित असलेल्या नियतव्याच्या अनुषंगाने प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर संदर्भ क्र.६ दिनांक २५.०९.२०२१ अन्वये राष्ट्रीय बांबू अभियानाची अंमलबजावणी करणेकरिता सन २०२०-२१ करीता सर्वसाधारण घटकाकरिता २४०६-८६३१ (केंद्र हिस्सा ६०%) रु.३१५.२० लक्ष व लेखाशिर्ष २४०६-A००४ (राज्य हिस्सा) रु.२१०.१३ लक्ष असा एकूण रु.५२५.३३ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्याबाबत विनंती केलेली आहे. त्यानुसार या कामासाठी अनुदान वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनाचे कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे संदर्भ क्र. ३, ४ व ५ चे आदेश, प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यानी संदर्भ क्र.६ नुसार सादर केलेला प्रस्ताव व वित्त विभागाचे संदर्भ क्र.१ व २ येथील परिपत्रक व शासन निर्णय विचारात घेता प्रस्तावातंगत मागणी लक्षात घेऊन, राष्ट्रीय बांबू अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) सन २०२०-२१ करीता केंद्र हिस्सापैकी प्रथम हफ्त्याचा निधी सर्वसाधारण घटकाकरिता लेखाशिर्ष २४०६-८६३१ (केंद्र हिस्सा ६०%) रु.३१५.२० लक्ष व लेखाशिर्ष २४०६-A००४ (राज्य हिस्सा ४०%) रु.२१०.१३ लक्ष असा एकूण रु.५२५.३३ लक्ष इतका निधी खालील अटींच्या अधीन राहून वितरीत करण्यास शासनाची मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

१. वितरीत केलेला निधी केंद्र शासनाने संदर्भीय पत्रान्वये मान्यता दिलेल्या तपशिलवार कार्यबांबीवर व सदर कामांना सक्षम प्राधिकाऱ्याची प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता असल्याखेरीज रक्कम टाकण्यात येऊ नये.
२. वितरित केलला निधी केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेनुसार योजनेस विहीत केलेल्या मर्यादेत, प्रचलित नियमांच्या अधीन राहून, प्रचलित धोरण व वित्त विभागाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार तसेच प्रस्तावात नमूद केलेल्या कार्यबाबींच्या अनुषंगाने खर्च करण्यात यावा.
३. सदर निधीसाठी नियंत्रक अधिकारी म्हणून प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर हे राहतील. त्यांच्याकडे हा निधी सुपूर्द करण्यात येत आहे.
४. उपरोक्त खर्च विहीत कार्यपद्धतीनुसार तसेच अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

५. नियंत्रक अधिकाऱ्यांना सूचित करण्यात येते की, एकूण वितरीत केलेल्या/करण्यात येणाऱ्या तरतुदीपेक्षा कोणत्याही परिस्थितीत अतिरिक्त खर्च होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.
६. सदरहू निधी वितरित करण्यापूर्वी प्रस्तावानुसार योजनेतील निश्चित केलेल्या सर्व कामांना सक्षम अधिका-यांची तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी प्राप्त आहे याची खात्री प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन विकास), म.रा. नागपूर यांनी करून घ्यावी.
७. वाटप करण्यात येणा-या अनुदानातून खर्च करताना यामध्ये कोणतीही वित्तिय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. तसेच सदरहू कामे करतांना वन (संवर्धन) कायदा १९८० मधील तरतुदीचा भंग होणार नाही याची सुध्दा दक्षता घ्यावी.
८. सदर आर्थिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये मंजूर व वितरीत अनुदानाच्या मर्यादेत खर्च सिमित ठेवावा.
९. सदरहू मंजूर करण्यात आलेले अनुदान संबंधित कोषागारातून काढून घेतल्यानंतर काढण्यात आलेली रक्कम महालेखापाल कार्यालयातील लेख्यात त्याच शिर्षाखाली नोंदली गेली आहे किंवा नाही याची खात्री करून घ्यावी व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.
१०. संस्थेने मागील वर्षाकरिता त्यांनी उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानाच्या विनियोगाबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास तसेच महालेखापालांना तात्काळ सादर करावे. त्याचप्रमाणे, आता वितरित करण्यात येत असलेल्या अनुदानाचे तपशिलवार देयक व विनियोग प्रमाणपत्र देखिल (Utilization Certificate) महालेखापाल, लेखा परिक्षा, महाराष्ट्र-२ नागपूर व शासनाला तातडीने सादर करावे.
११. उपरोक्त अनुदानामधून केलेल्या खर्चाचे स्वतंत्र लेखे व पुस्तके तपासण्याचे अधिकार महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर यांना राहतील व त्याकरीता सदर संस्था त्यांना संपूर्ण सुविधा उपलब्ध करून देईल.
१२. प्रत्यक्ष खर्च करण्यापूर्वी विहीत पद्धतीचे पालन करावे व आवश्यकतेनुसार आहरण करावे.
१३. सर्व कामे दर्जेदार होतील याबाबत योग्य शासन कार्यप्रणालीचा वापर केला जाईल व कोणतीही अनियमितता होणार नाही तसेच सर्व कामांच्या गुणवत्तेबाबत वेळोवेळी आवश्यकतेनुसार तपासणी करावी या सर्व बाबींची जबाबदारी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र बांबू विकास मंडळ, नागपूर यांची राहील.
१४. शासन निर्णय दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६ नियम पुस्तिकेत नमुद केल्यानुसार तसेच उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१७ मध्ये नमूद गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलची कार्यपद्धती नुसार निविदा प्रक्रियेत ई-निविदा प्रणालीचा वापर करावा.

१५. सदर खर्च वित्त विभागाच्या दिनांक १६.०४.२०२०, २६.०५.२०२० चे परिपत्रक व दि.४.५.२०२० चा शासन निर्णयातील अटींची पूर्तता होईल, याची दक्षता घेण्यात यावी.

१६. सदर मंजूरीस शासन निर्णय क्रमांक एमएससी- २०११/प्र.क्र. १७८/फ-५, दिनांक ३०.९.२०११ च्या परिशिष्टात नमुद केलेल्या अटी व शर्ती बंधनकारक असतील.

०२. उपरोक्त केंद्र हिश्याचा खर्च मागणी क्रमांक-सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, १०२ सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण, (११) सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजना), (११)(२१) राष्ट्रीय बांबू अभियान (६० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०६-८६३१) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

०३. उपरोक्त राज्य हिश्याचा खर्च मागणी क्रमांक-सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, १०२ सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण, (११) सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजना), (११)(२२) राष्ट्रीय बांबू अभियान (४० टक्के राज्य हिस्सा) (२४०६-८००४) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

०४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्र.५६/व्यय-१०, दिनांक १०.०२.२०२१ अन्वये व वित्त विभागाच्या दिनांक १६.०४.२०२० चे परिपत्रक व वित्त विभागाच्या दि.०४.०५.२०२० चा शासन निर्णय तसेच वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र.विअप्र/२०१३/प्र.क्र.३० /२०१३/विनिमय, भाग-२, दिनांक १७.४.२०१५ अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारास अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

०५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०३०१११५०५९६६१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(गजेंद्र नरवणे)
उप सचिव (वने)
महसूल व वन विभाग

प्रत :-

- प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (उत्पादन व व्यवस्थापन), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र बांबू विकास मंडळ, नागपूर.
- महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.

६. सह सचिव/उपसचिव, वित्त विभाग (अर्थ-३)/(व्यय-१०), मंत्रालय, मुंबई-३२.
७. उप सचिव, नियोजन विभाग (का-१४७५), मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. कार्यासन अधिकारी, फ-२/ब-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
९. कार्यासन फ-९, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.(निवडनस्ती)